

"I hear of Sherlock everywhere"

Sherlockiana

MEDDELELSE FRA
SHERLOCK HOLMES KLUBBEN I DANMARK
THE DANISH BAKER STREET IRREGULARS

Vesterbro 60 . 9000 Aalborg . Telefon (08) 12 39 13

Nr. 4, 1980 . 25. Aargang

Ansvarende:
Klubbens Præsident,
Tegneren Henry Lauritzen

"Stand with me here upon the terrace..."

Eigil Cordtz er død. - Det er en Meddelelse, der vil vække Sorg hos Medlemmerne af Sherlock Holmes Klubben, hvor alle satte Pris paa hans hyggelige, lune, trofaste Væsen. - Eigil sad i Klubbens Bestyrelse lige fra Starten i 1950; i de første mange Aar var han dens Skatmester, og da han forlod dette Job var det for at overtage Posten som Vicepræsident. Eigil Cordtz, der blev 72, vil blive savnet baade af danske og udenlandske Sherlockianere, og Sherlock Holmes Klubben vil ikke være helt den samme uden ham. - Det var en god Ven, der gik bort.

Mit første Møde med Sherlock Holmes

af
NILS NORDBERG

Datoen, måneden, årstallet burde selvsagt stå uvisnlig preget i mitt sinn, men man er desværre av dr. Watsons slekt - han hadde som bekjent også problemer med sine tidsangivelser og facts. Ei heller var det underlige tegn i skyen, slik det gjerne pleier å være når noe skjebnesvangert inntreffer.

De underlige tegn fantes derimot i boken. Ja, det må ha begynt en gang i de tidlige femtiår med et lefsete eksemplar av "The Sign of Four" i norsk oversettelse ved Arvid Skappel, en 25-øres bok fra omkring 1917, funnet - hvis jeg husker riktig - i et skap hos en tante og en onkel. Jeg hadde lest tilstrekkelig mange kriminalromaner (Detektiv-magasinet, hvor den norske politimann Knut Gribb var gjennomgangsfigur, var alt blitt min yndlingslesning) til å vite at, av all vederstyggelighet var narkotikamisbruk den verste. Og jeg minnes grant hvor sjokkert jeg var over å lese om en detektiv som begynner en sak med å sette kokainsprøyte på seg selv.

Jeg tror faktisk det skremte meg en smule. På den tid og i den alder (ca. ti) var det ennå ting helter bestemt ikke gjorde. Som å misbruke kokain og gå til sengs med kvinnelige klienter. Men andre steder leste jeg at denne Sherlock Holmes var en berømt detektiv og min far snakket entusiastisk om en bok som het "En studie i rødt", hvor særlig avsnittet om mormonerne hadde gjort dypt inntrykk på ham. Men bøkene var ikke å få tak i, de hadde ikke vært utgitt på mange år. Så var det, at jeg et par år eldre fant et eksemplar av Hunden fra Baskerville, utgitt 1912, hjemme hos noen venner av mine foreldre. Jeg har dette eksemplaret ennå; om jeg fikk det eller bare i all stillhet konfiskerte det, hører også blant de glemte ting. Men det var den rette alder og den rette bok. Jeg kan den

dag i dag ikke lese linjen "Mr Holmes, det var fotsporene av en kjempemessig hund!" uten å gjenfremme den iskalde grøsning nedetter ryggen som jeg opplevde første gang jeg leste den.

Kanskje var dette det første virkelige møte med Sherlock Holmes, det som tente nysgjerrigheten på å lese de andre, stadig utilgjengelige historiene. Men henfallen ble jeg først noen år senere. I mellomtiden leste jeg iblant avsnitt av Edith Meisers og Frank Giacoias tegneserie som en tid ble publisert i Osloavisen Dagbladet, en annen avis kjørte "De fires tegn" som føljetong - med narkotika-referansene bortsanert, ukebladet Hjemmet trykket i forkortet versjon noen av novellene; alt dette klippet jeg ut og samlet på. Men i gymnasiet, med fornødne engelsk-kunnskaper oppsamlet til å gå løs på selve originalteksten, gikk jeg til anskaffelse av "The Case-book" og "The Memoirs of Sherlock Holmes", begge i Penguin-utgave. Års-tallet var 1959, ifølge forsatsbladet - å, hvilken fryd å skrive sitt navn i en ny bok.

Jeg leste The Case-book først, og husker at jeg triumferte samtidig med Sherlock i oppklaringen av mysteriet med vampyren i Sussex. Kanskje av denne grunn har jeg en svakhet for denne siste og noe utskjelte samlingen av Holmes-fortellinger.

Året etter kom anskaffelsen av The Complete Short Stories i ett bind. Boken kostet hele 22 kroner og min far rystet betenkten på hodet, det utgjorde en åttendedel av hans utbetalte ukelønn. Men nå var jeg ikke til å stoppe. Og ikke Sherlock Holmes heller.

1) Den store o-e-teorien. De kjenner den? Den ble lansert av Ellery Queen, som påpeker at man i navnene Nero Wolfe og Sherlock Holmes finner den samme kombinasjonen av vokaler: e-o, o-e. Lecoq, i Gaboriaus romaner har også e-o. Og hva heter den mann som fikk æren av å ha oppfunnet kriminalfortellingen. Jo - Po-e! Så vil jeg henlede leserens oppmerksomhet på vokalkombinasjonen i mitt etternavn. Konklusjonen er selvinnlysende, for ikke å si elementær.

2) Inntil mine foreldres lille gårdsbruk hvor jeg vokste opp grenset en større gård som heter Holme. Uten -s riktig nok, men når man tar i betraktning at mesterens forfedre var country squires, at der sikkert var mange sønner i slekten som måtte se seg om etter et annet sted enn familiestet for å dyrke sin jord, at Sherlock Holmes minst to ganger var i Norge og for å kunne gjennomføre sin forkledning som den norske oppdagelsesreisende Sigerson må ha talt et perfekt norsk... Det er et forskningsfelt her som jeg aldri har fått gått til bunns i, og som jeg akter å vie mitt otium til å studere.

Nils Nordberg

Aarsmødet

Som aftalt ved Aarsmødet den 5. Januar 1980 afholder Sherlock Holmes Klubben Aarsmøde Lørdag den 10. Januar 1981. Tidspunktet er som sædvanlig Kl. 18,30 - gentager: Kl. 18,30 - og Stedet er igen Restaurant Baker Street, Bagerstræde 9, 1617 København V. Det skulde gerne blive en festlig og hyggelig Aften, som det plejer at være - og maaske bliver det særlig festligt, fordi vi kan fejre vort 30-Aars Jubilæum denne Gang!

Restauranten vil blive reserveret for Klubben denne Aften, og vi kommer, som tidligere, til at blive placeret ved eet langt Bord.

Den fortræffelige Vært, Hr. Knud Larsen, vil servere lækre Svinemør-brad-Medaljoner med Flødepaprikasovs og Garniture (Champignon, Grøntsager og løse Ris) for os - og hertil hører Rødvin eller Hvidvin, hvor vi er

tre om at dele en Flaske. Derefter følger, som Dessert, den berømte Åble-tærte, hvortil Klubben spenderer Portvin, saa vi kan udbringe de fire conaniske Skaaler - The Woman, Brother Mycroft, Mrs. Hudson og The Second Mrs. Watson - paa behørig Vis. Efter Desserten faar vi Kaffe, og Kuvert-prisen for alt dette bliver kun 83 Kr. Det er sjældent, man faar saa meget for Pengene i vore Dage.

Som sædvanlig kan de, der ønsker det, købe Smørrebrød til en halv Snes Kroner pr. Styk som Natmad.

Af Hensyn til Værten skal vi vide, hvor mange vi bliver, saa De bedes melde Dem snarest muligt, og senest Onsdag den 7. Januar, til Præsidenten, hvis Telefonnummer eller Adresse De skarpsindigt finder i Bladets Hoved.

Det er begrænset, hvor mange Lokalerne kan rumme, saa det vil nok være klogt, hvis De melder Dem snart - og maaske allerbedst NU - saa De ikke bliver skuffet.

Vi plejer at have det rart! Kom for Deres egen Skyld - kom for vor!

In the Footsteps of Sherlock Holmes

Hvor skal man finde "Saxe-Coburg-Square - skuepladsen i "The Red-headed League"?

af

BENT LANGFELDT, OVERLAGE, LEKTOR
Sekretær i Jydsk medicinhistorisk selskab

"There is no branch of detective science which is so important and so much neglected as the art of tracing footsteps." (A Study in Scarlet)

Conan Doyle's berømte fortælling "The Red-headed League" udgjorde som bekendt "et tre pibers problem" for Sherlock Holmes, - et problem så intenst, at han måtte bede den gode Watson om ikke at tale til sig i 50 minutter!

Denne fremragende historie har beskæftiget mange sherlockianere og givet inspiration til at følge Holmes' fodspor gennem London.

Senest har Michael Harrison gjort det i sin bog: "In the Footsteps of Sherlock Holmes" (David & Charles, Newton Abbot, 1958, 1971).

Harrison er faldet over lokaliteten Saxe-Coburg-Square, som er rammen om de ejendommelige begivenheder, der fører pantelåner, Mr. Jabez Wilson - "en tidligere håndværker, der har været i Kina, er frimurer, bruger snus og som formylig har udført en betydelig mængde skriftligt arbejde" - til Holmes.

Pantelånerbutikken og målet for den rødhårede John Clay's aktion "The City and Suburban Bank" lå nemlig på Saxe-Coburg-Square "i nærheden af City", men en plads af dette navn kan man ikke finde på London-kortet.

Er det nu muligt udfra Conan Doyle's tekst at lokalisere begivenhedernes centrum?

Watson fortæller, at de efter Holmes' tænkepause "kørte med den underjordiske så langt som til Aldersgate, og en kort spadseretur førte os til Saxe-Coburg-Square". En tur de to gentlemen lige akkurat kunne nå, inden de skulle til koncert i St. James's Hall for at høre ingen ringere end violinvirtuosen Pablo Sarasate.

Pladsen beskrives som en lille, lurvet plads med 4 rækker 2-etages, smudsige mur-

Et 3-pibers problem

stenshuse, der vender ud mod et lille indhegnet område med en plæne fyldt med ukrudt og beplantet med nogle få, falmede laurbærbuske.

Watson beskriver videre pladsen som liggende (round the corner) ud til "one of the main arteries which convey the traffic of the City to the north and west".

Et kig på et generalstabskort fra 1890, det år, hvor de rødhårede klub pludselig får en ledig plads, overbeviser en om, at der sandsynligvis må være tale om Goswell Road (dengang Goswell Street), idet den bærer vejklassifikationen A 1.

Hvilke pladser har vi da i nabølaget?

Harrison nævner 3 muligheder: Northampton Square, King Square og Northburgh Street.

Northampton Square på vestsiden af Goswell Road duer ikke. Den er alt for stor. Ikke mindre end 7 gader leder ind til denne plads.

King Square på den modsatte side af Goswell Road kunne gå an og Northburgh Street med sin vinkel-form kan med lidt god vilje nok kaldes en plads, men pladsernes topografi og Watson's bemærkning om hovedvejen som liggende "round the corner from the retired square" gør ikke de nævnte pladser alt for sandsynlige.

Harrison påpeger imidlertid en 4. mulighed, som efter mit skønneude er overordentlig sandsynlig og som jeg gerne vil give et par kommentarer med på vejen.

Det drejer sig om Charles Square ved hjørnet af City Road og Old Street.

Tænker man sig, at Holmes og Watson efter ankomsten til Aldersgate Station, som forvrigt i 70'erne har fået navneændring til Barbican Station, men ellers er næsten uforandret fra sin opførsel i 1860'erne, gik op ad Aldersgate Street og drejede til højre ad Old Street og fortsatte til krydsningen med City Road, så ville de to herrer stadigvæk være indenfor "a short walk" fra Aldersgate Station.

Charles Square passer topografisk som hånd i handske til Saxe-Coburg-Square, og den umiddelbare nærhed af Brunswick Street synes at tale for løsningen.

Man må her betænke, at de britiske konger fra George I til William IV var hertuger af Brunswick, og at Prins Albert var hertug af Saxe-Coburg-Gotha.

Doyle har utvivlsomt kunnet sin kongerække og også til fulde været klar over dennes relation til kvarteret.

Der er, som Harrison ganske rigtigt understreger, imidlertid en hage ved historien - og det er, at Charles Square ligger klods op ad Old Street Station på Circle Line.

Det er derfor vanskeligt at forklare, hvorfor Holmes og Watson stod af ved Aldersgate for at gå de ca. 5 minutter til Saxe-Coburg-Square, når de akkurat lige så godt kunne have løst billet helt til Old Street Station.

Holmes og Watson udenfor pantelånerens butik på Saxe-Coburg-Square. - (Illustrationerne er tegnet af Sidney Paget og hentet fra "The Adventures of Sherlock Holmes", George Newnes, London, 1892.)

En formodning om, at Holmes skulle være i vildrede med byens anatomi, kan man vist godt lade helt ude af betragtning. Han siger selv i "The Red-headed League": "It is a hobby of mine to have an exact knowledge of London" - og da han står på hjørnet af pladsen, benytter han lejligheden til nøje at indprænte sig husenes rækkefølge: "Mortimer's, the tobacconist, the little newspaper shop, the Coburg branch of the City and Suburban Bank, the Vegetarian Restaurant and McFarlane's Carriage-building depôt."

Harrison har imidlertid en forklaring, som er yderst interessant og som vist nok ikke er fremført før, nemlig den, at Holmes og Watson er stået af ved Aldersgate for at foretage en rekognosering på den af de rødhåredes chef opgivne falske adresse: 17 King Edward Street nær St. Paul's.

Hvis denne teori er rigtig, så var Aldersgate på Circle Line afgjort den nærmeste mulighed, al den stund Central Line endnu ikke var konstrueret.

Ejendommeligt nok har Harrison ikke heftet sig ved et efter mit skøn vigtigt træk. Jeg tænker på episoden, hvor Holmes efter at have perkuteret brolægningen banker på pantelånerens dør. Den bliver øjeblikkeligt åbnet af en opvakt, glatbarberet, ung fyr med snavsede bukseknæ. Holmes spørger ham: "Hvordan kommer man herfra til The Strand?" - og får det rappe svar: "Tredie gade til højre og fjerde til venstre."

Prøver man denne angivelse, ender man faktisk på sammenstødsstedet mellem The Strand og Fleet Street.

Et andet lille træk: På Charles Square ligger der idag på det hjørne, som Holmes og Watson rundede faktisk en gammel bank!

Man må vist med Harrison konkludere, at Saxe-Coburg-Square meget vel kan være identisk med Charles Square.

Sherlock Holmes' Litteraturen

Mrs. Hudson: *Sherlock Holmes Kogebog*. Udgivet af Fanny Cradock. 220 S. Ill. Kr. 130. Carit Andersens Forlag. - Skønt vi ved, Mrs. Hudson's Kogekunst var "begrænset", findes der tre Sherlock Holmes Kogebøger, hvorfaf dette er den engelske. Nogle Småfejl skæmmer: Mrs. Hudson hed Martha, ikke Sarah, hun var ikke Husholderske, men Værtinde osv. - Men Opskrifterne er gode nok med en Duft af den victorianske Tid, og Mads Stages Tegninger er fortræffelige. Det er blevet en meget smuk Bog.

KRIMIER,

Elizabeth Ferrars: *Tomt testamente*. På dansk ved Ib Christiansen. Kr. 34,50 ib. Lademann. - Fortælleren er veninde til en ældre enke, som afgår ved døden. Er der et gammelt eller et nyt testamente, og er der noget at arve; miniaturebilleder forsvinder, og der sker mord i den kreds af mennesker, som har tilknytning til huset, den afdøde beboede. Fortællerens forhenværende ægteemand er dukket op og er tilstede fra bogens start. Forfatteren, den godt 70-årige englænderinde, har skrevet bogen i sin vanlige stil, og på en hyggelig måde fortæller hun handlingen, undertiden lidt langsomt og med tilfældighedens skær over sig.

AA.R.S.

Marilyn Sharp: *På præsidentens ordre*. På dansk ved Kirsten Bernhard. Kr. 34,50 ib. Lademann. - CIA's topagent får en specialopgave, som kun han kan klare. Han er dygtig, utrolig klog, taler otte sprog, en del af disse dialekter, og han er immun over for angst. Ordren, der udføres, er at kidnappe præsidentens datter på 4 år. CIA starter jagten på kidnapperen, og andre, som ønskes til tops i CIA, jagter også. I perioder myrdes agenter i hvert kapitel, og bogen virker som en del yderst spændende episoder, der holdes sammen af en til tider bristefærdig rød tråd. Anmelderen blev dog grebet af spændingen, men følte bagefter, at der manglede nogle logiske grundelser for hændelserne.